

STORTINGET

Grunnlovsforslag 26

(2023–2024)

Grunnlovsforslag fra Helge André Njåstad, Bård Hoksrud, Erlend Wiborg og Hans Andreas Limi

Dokument 12:26 (2023–2024)

Grunnlovsforslag fra Helge André Njåstad, Bård Hoksrud, Erlend Wiborg og Hans Andreas Limi om endring i § 97 (om at ingen lov må gis tilbakevirkende kraft)

Til Stortinget

Bakgrunn

Helt siden 1814 har Grunnloven inneholdt forbud mot at lover gis tilbakevirkende kraft. Grunnloven § 97 lyder: «Ingen lov må gis tilbakevirkende kraft».

Regjeringen har de siste årene fremmet flere skatteforslag med klare tilbakevirkende elementer, som Stortinget har vedtatt:

- I oktober 2022 foreslo regjeringen å øke skattesatsen for vannkraftproduksjon, som skulle gjelde fra og med inntektsåret 2022.
- I mars 2023 foreslo regjeringen en ny grunnrenteskatt på havbruk, som skulle gjelde fra og med inntektsåret 2023.
- I forslaget til statsbudsjett for 2023 fremlagt 6. oktober 2022 foreslo regjeringen en skjerpet skattlegging av utbytter (gjennom en økning av justeringsfaktoren), med virkning fra og med fremleggelsen.

- I mars 2024 foreslo regjeringen en innskjerping av utflyttingsskatten for fysiske personer, med virkning fra og med fremleggelsen av høringsforslaget.

For skjerpelser som særlig gjelder inneværende inntektsår, går praksis ut på at Stortinget har større handlingsrom enn når endringene gjelder foregående år. Justisdepartementets lovavdeling skriver i en tolkingsuttalelse fra 23. september 2022 (om høyprisbidrag for kraftproduksjon) at det følger av «langvarig og konsekvent rettspraksis at skattesatser kan fastsettes mot slutten av inntektsåret med virkning for hele inneværende år». Lovavdelingen skriver at Stortingets handlefrihet er størst når det gjelder skattesatser, men at også endringer i inntekts- og fradragsregler innenfor inntektsåret i stor grad aksepteres. Slike beslutninger går dermed klar av Grunnlovens forbud mot tilbakevirkning.

Det vil – som i dag – være lov med skatteskjerpelser bakover i tid, men bare hvis tersklene, «sterke samfunnsmessige hensyn», er oversteget fra statens side.

Forslagsstillerne mener at hensynet til forutsigbarhet for skattytere bør veie tyngre enn det gjør i dag. Skattytere bør ha den samme beskyttelse mot skjerpelser i inneværende inntektsår som den sterkere beskyttelsen som gjelder for tidligere år.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

§ 97 nytt annet ledd skal lyde:

Ved endring av inntektsskatt skal forbudet gjelde på samme måte for inntektsåret som for tidligere år.

–

Ved endring av inntektsskatt skal forbudet gjelde på same måte for inntektsåret som for tidlegare år.

30. september 2024

Helge André Njåstad

Bård Hoksrud

Erlend Wiborg

Hans Andreas Limi

Referert i Stortingets møte 30. september 2024.

«Forslaget blir under presidentens ansvar å bekjentgjøre ved trykken for å komme til avgjørelse på første, annet eller tredje storting etter neste valg.»

Masud Gharahkhani

president